

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Joxepa Larrasa Urtizberea

*Irun, Gipuzkoa
(1931)*

Aurkibidea

Biografia

Irungo Ipartxiki baserrian jaioa, guraso biak irundarrak zituen. Zortzi senide ziren. Joxepak bost urte inguru zituenean familia Oiartzungo Arpidetxiki baserrira joan ziren bizitzera. Gurutzeko eskola publikoan ibili zen. Hamabi urterekin neskame bidali zuten Aiara, Olaetxe baserrira; 20 urterekin bueltatu zen. Irunera ezkondu zen, Lapitze auzoko Lizardi baserrira. Bi seme-alaba izan zituzten.

Zintak

IRN-018

- **Proiektua:** Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Etxeberria, Idoia
- **Data:** 2011-04-29
- **Iraupena:** 74 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Etxeberria, Idoia

IRN-019

- **Proiektua:** Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Etxeberria, Idoia
- **Data:** 2011-04-29
- **Iraupena:** 24 min
- **Euskarria:** Bideo digitala

Pasarteak

1. Ipartxiki baserrian jaioa, Anakan

- **Erref:** IRN-018/002
- **Iraupena:** 0:02:20. **Hasi:** 00:00:43. **Bukatu:** 00:03:03
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Irunen jaio zen, Anaka auzoan, Ipartxiki baserrian. Maizterrak ziren. Bost urte zituenean Oiartzunera joan ziren bizitzera. Baserria nolakoa zen. Errenta. San Martin egunean aldatu ziren etxez. Gurutzera joan ziren, Arpidetxiki baserrira.

2. Hogeï urte arte neskame Aian

- **Erref:** IRN-018/003
- **Iraupena:** 0:04:04. **Hasi:** 00:03:03. **Bukatu:** 00:07:07
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Neskameak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako lanak

Laburpena:

Hamabi urte zituenean, etxeko nagusiaren etxera eraman zuten, Aiara. Ahizpa ere eraman zuten. Jatetxean egon zen neskame ia hogeï urte arte. Ez zuen soldatarik. Hura nola utzi zuen, etxera bueltatzeko. 23 urterekin ezkondu zen, Oiartzundik Irunera, Lizardi baserrira.

3. Urik eta argirik ez baserrietan

- **Erref:** IRN-018/005
- **Iraupena:** 0:02:45. **Hasi:** 00:07:22. **Bukatu:** 00:10:07
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura

Laburpena:

Ipartxiki baserrian urik eta argirik ez zuten. Errekara joaten ziren ur bila eta arropak garbitzera. Kinkea. Senarraren umetako kontuak aipatzen ditu, haiek ere argirik ez zuten. Aiara joan zenean, baserri gehienek argia bazuten.

4. Arropa garbitzen errekan

- **Erref:** IRN-018/006
- **Iraupena:** 0:02:06. **Hasi:** 00:10:07. **Bukatu:** 00:12:13
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa garbitzea

Laburpena:

<p>Arropa garbitzera errekarara. Oiartzunen bizi zirenean labaderoa nolakoa zen. Lizardin errekan garbitzen zituzten arropak; meatzeek ura zikindu zutenean, ura jarri zuten etxean. Labadora gauza handia izan zen. Arropa garbitzeko modua.</p>

5. Langileen batailoia, Gurutzen

- **Erref:** IRN-018/007
- **Iraupena:** 0:03:45. **Hasi:** 00:12:13. **Bukatu:** 00:15:58
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Garbitasun pertsonala
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren eragina

Laburpena:

Langileen Batailoak, "trabajadoriak", Gurutzen. Etxeko logela bat utzi zieten; gero soldaduak jarri zituzten han. Barrakoiak. Zortzi senide ziren. Garbitegian zorriak hiltzen egoten ziren soldaduak. Garbitasun faltaren ondorioz hil ziren batzuk. Ura analizatu zuten.

6. Langileen Batailoia, Gurutzen II

- **Erref:** IRN-018/008
- **Iraupena:** 0:02:11. **Hasi:** 00:15:58. **Bukatu:** 00:18:09
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren eragina

Laburpena:

Soldaduek hiru urte egin zituzten beraien etxean. Langileen Batailoiko presoen lanak. Pikoketan errepidea egiten ibili ziren, oso egoera txarrean. Goseak zeuden.

7. Gerra ondorengo gosea

- **Erref:** IRN-018/010
- **Iraupena:** 0:05:07. **Hasi:** 00:19:12. **Bukatu:** 00:24:19
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:

Gerra ondorengo gosea. Patata eta babarruna entregatu beharra. Ogi txarra. Errotak prezintatuta Gipuzkoan; Nafarroara joaten ziren artoarekin. Oñatibia medikuak olioak lortu zuen. Patatak esnetan egiten zituzten.

8. Txerriak, zikiroak eta odolkiak

- **Erref:** IRN-018/014
- **Iraupena:** 0:05:01. **Hasi:** 00:25:18. **Bukatu:** 00:30:19
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserrria » Baserriko lanak » Abere-hiltzea
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa

Laburpena:

Zikiroa hil eta zezina egiten zuten. Gatzetan jartzen zuten, pisuarekin. Txerri odolkiak eta zikiroarenak. Odolkiak nola egiten zituzten. Espeziak. Odolki onenak, txerriaren buruarekin. Hesteak nola garbitu. Listaia eta zumea.

9. Odolkiak partitzen auzoan

- **Erref:** IRN-018/015
- **Iraupena:** 0:03:19. **Hasi:** 00:30:19. **Bukatu:** 00:33:38
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua
- Baserria » Baserriko lanak » Abere-hiltzea
- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak

Laburpena:

"Txermuniyak ordainetan". Odolkiak inguruko baserrietara eramaten zituzten, eta gero jaso ere bai. Aza hostoetan jarrita. Batzuetan propina ematen zuten. Neskame lekuko amak esaten ziona. Ardo gozoa. Adinekoen jakituriari buruzko iritzia. Francoren alaba Aian egon zen.

10. Neskame zegoeneko lanak

- **Erref:** IRN-018/017
- **Iraupena:** 0:02:37. **Hasi:** 00:34:14. **Bukatu:** 00:36:51
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Neskameak
- Euskara » Lexikoa

Laburpena:

Neskame zegoenean denetik egiten zuen: jatetxean, baserriko lanetan... Hamar-hamabi behi zituzten. Txekorra urtebeterekin kentzen zuten. Haiei jaten ematen ere ibiltzen zen. Lera erabiltzen zuten belarra ekartzeko. Esneduna joaten zen esne bila.

11. Lehengo sukaldeak nolakoak ziren

- **Erref:** IRN-018/020
- **Iraupena:** 0:02:53. **Hasi:** 00:41:29. **Bukatu:** 00:44:22
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxearen egitura

Laburpena:

Lehengo sukaldeak nolakoak ziren. Su baxua beti beltz egoten zen. "Labatza". Lizardin ekonomika zuten.

12. Sukaldean harrizko lurra; armairurik ez geletan

- **Erref:** IRN-018/022
- **Iraupena:** 0:02:28. **Hasi:** 00:45:50. **Bukatu:** 00:48:18
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxearen egitura

Laburpena:

Sukaldean egurrezko eta harrizko lurra ezagutu ditu. Logelak oraingoak baino txikiagoak ziren, armairurik ez zen izaten eta. Arropa gutxi zuten. Neskame zegoen tokian nola zen azaltzen du.

13. Artzaina izaten zuten etxean

- **Erref:** IRN-018/024
- **Iraupena:** 0:01:53. **Hasi:** 00:53:11. **Bukatu:** 00:55:04
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Artzaintza

Laburpena:

Idiazabalgo artzaina etxean izaten zuten urtero. Oinez egiten zuen joan-etorria hasieran. Lau-bost hilabete egiten zituzten Irunen. Maiatza aldera arte. Zakur onak zituzten.

14. Artzainek gazta nola egiten zuten

- **Erref:** IRN-018/025
- **Iraupena:** 0:04:07. **Hasi:** 00:55:04. **Bukatu:** 00:59:11
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Artzaintza
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa

Laburpena:

Artzainek gazta nola egiten zuten azaltzen du pausoz pauso. Gatzagia. Gazta motak.

15. Arkumearen barrukiak nola prestatu

- **Erref:** IRN-018/026
- **Iraupena:** 0:04:53. **Hasi:** 00:59:11. **Bukatu:** 01:04:04
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Artzaintza
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa

Laburpena:

Senarrak ere egiten zuen gazta; umetatik ezagutu zuen hori eta ardiak gustuko zituen. Artzainei laguntzen zien. Arkumeak etxetik saltzen zituzten. Larrua ere saldu egiten zuten, lehortu ondoren. Traperoak. Arkumeen odola, hesteak eta hankak. Tripotxa. Nafarroan "txuri-beltza" egiten dute. Nola egiten den azaltzen du.

16. Tratua saltzen zuten Irungo plazan

- **Erref:** IRN-018/028
- **Iraupena:** 0:02:32. **Hasi:** 01:06:17. **Bukatu:** 01:08:49
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera
- Baserría » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:

Esnea partitzen zuten Irunen, astoarekin joanda. Gero Land Roverra erosi zuten. Ordu erdiko bidea zuten. Otarrak jartzen zituzten astoan eta marmitak. Tratua. Lizardik lursail asko zituen autopista egin aurretik. Industrialdea ere egin zuten gero.

17. Inguruan desagertutako baserriak

- **Erref:** IRN-018/029
- **Iraupena:** 0:02:00. **Hasi:** 01:08:49. **Bukatu:** 01:10:49
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:

Auzoan aldaketa asko ezagutu ditu. Baserri asko desagertu dira inguruan. Bi baserri bota dituzte pabiloiak egiteko, eta aurretik beste bat. Lapitzeko errota.

18. Baserriaren gainbehera; dena sasiak jota

- **Erref:** IRN-018/030
- **Iraupena:** 0:03:20. **Hasi:** 01:10:49. **Bukatu:** 01:14:09
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak

Laburpena:

Baserritarrari ez diote lagundu. Baserriaren gainbehera. Kanpoko produktuak. Erreka bazterra garbi-garbi izaten zuten lehen; orain dena zikin dago. Aiara joan zen bisitan, neskame egondako tokira, eta ez zuen ingurua ezagutu.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2025-12-06

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkarte

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com